DET JURIDISKE FAKULTET
UNIVERSITETET I BERGEN

NOTAT
til
fakultetsstyret

Jnr.09/ Arkiv	Sak nr. 90/09 Styremøte 14.12.09

Forslag til endringer i de utfyllende regler til §4.2 i reglementet for graden philosophia doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen – Opplæringsdelen ved forskerskolen i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet

I Forskningsutvalgets møte 11. november 2009 ble det fattet følgende vedtak:

1. *Forskningsutvalget tilrår at det innføres en prøveordning med en leder for forskerskolen frem til evalueringen av forskerskolen er foretatt, og eventuelle reformer av forskerskolen blir iverksatt i 2010.*
2. *Forskningsutvalget vedtar at Karl Harald Søvig oppnevnes som forskerskoleleder, under forutsetning av at fakultetsstyret vedtar å gjennomføre prøveordningen med forskerskoleleder. Oppnevningen skal gjelde fra det tidspunkt fakultetsstyret treffer sitt vedtak om prøveordningen.*
3. *Forskningsutvalget tilrår punktene 5,6,7 og 8 i de fremlagte forslagene til endringer i utfyllende regler for graden philosophia doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen – Opplæringsdelen ved forskerskole i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet. Vedrørende punkt 4 Organisering og ansvar for forskerskolen, vil et hensiktsmessig forslag avklares av FU pr. epost."*

Saksforelegget til FU som følger vedlagt inneholder kommentarer til og begrunnelse for de forslag som her fremme, og vi viser til dette.

Direktør og dekan slutter seg til Forskningsutvalgets anbefaling om å innføre en prøveordning med egen forskerskoleleder. Dette vil avlaste visedekanen for forskning i hennes arbeid og dermed styrke forskningsledelsen ved fakultetet. Vi slutter oss også til de foreslåtte reglementsendringene.

Dekan og fakultetsdirektør vil ut fra dette invitere fakultetsstyret til å gjøre følgende vedtak:

Vedtak:

1. *Det innføres en prøveordning med en leder for forskerskolen frem til evalueringen av forskerskolen er foretatt, og eventuelle reformer av forskerskolen blir iverksatt i 2010.*
2. *Punktene 4,5,6,7 og 8 i de fremlagte forslagene til endringer i utfyllende regler for graden philosophia doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen – Opplæringsdelen ved forskerskole i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet - vedtas.*

Asbjørn Strandbakken
Dekan

Eivind Buanes
fakultetsdirektør

Vedlegg: FU-saken, inkludert saksnotat fra leder, forslag til endringer i reglementet, samt det gjeldende reglementet.

4/12-09/HES

77/09-1

Notat fra FU-leder til Forskningsutvalget

Innføring av en ordning med en egen forskerskoleleder i tilknytning til forskerskolen for rettsvitenskap

Det juridiske fakultet er ett av to fakultet hvor forskningsdekanen fungerer som forskerskoleleder. De andre fakultetene har både flere forskerskoler og flere forskerskoleledere. Det andre fakultetet der forskningsdekanen fungerer som forskerskoleleder er Det samfunnsvitenskapelige fakultet. Dette fakultetet har imidlertid flere institutter, slik at en del av de forskningsadministrative oppgaver som tilkommer vår visedekan for forskning, blir avlastet av instituttlederne.

Det er ikke pratisk mulig at FU fortløpende ivaretar ansvaret som forskerskoleleder selv, både på grunn av behovet for raske avgjørelser og fordi det blir for mange mindre detaljavgjørelser på administrativt nivå. Det er dessuten lite hensiktsmessig at flere av disse oppgavene ivaretas av et kollegialt organ. Dagens praksis er, som nevnt, at disse oppgavene påhviler visedekanen for forskning, og til dels er denne praksisen ikke er helt i samsvar med ordlyden i de utfyllende bestemmelsene til § 4-2 i reglementet for Ph.D-graden ved UiB.

Etter undertegnedes oppfatning er det uheldig at ledelsen av så mange forskningsadministrative oppgaver hviler på en person, og det blir vanskelig å innføre tilstrekkelig med kvalitetshevende tiltak i forskerutdanningen dersom man ikke fordeler noen av disse oppgavene på flere personer gjennom delegasjon. Undertegnede foreslår derfor at man innfører en prøveordningen med en egen forskerskoleleder, som i første omgang skal fungere frem til den forestående evaluerings- og reformprosessen er gjennomført tentativt sommeren 2010.

Det foreslås at forskerskolelederen får følgende oppgaver knyttet til forskerutdanningen:

*Enkelte sider ved den generelle oppfølgningen av stipendiater i utdanningsløpet -

1. En kortere medarbeidersamtale sammen med en person fra forskningsadministrasjonen (sannsynligvis assisterende direktør Henning Simonsen). Det er et behov for å legge en plan for stipendiatene (noe som også er i samsvar med tiltakene i handlingsplanen) med tanke på gjennomføringen av de ulike modulene på forskerskolen, og en plan for den undervisningen som er aktuell å ta (hvis det er et 4-årig engasjement). Samtalen bør ha som funksjon å gi enkelte anbefalinger i tilknytning til utdanningsløpet, og stipendiatens veileder bør også være til stede. Dersom stipendiaten har en ekstern veileder, bør stipendiatens interne veileder være til stede. Samtalen kan også ha betydning som et virkemiddel til å styre undervisningsressursene mer generelt. Samtalen skal altså representere en "informasjons- og rådgivningspakke" i løpet av det første halve året. Hvis vi ansetter rundt 4 stipendiater i året (maks) så blir det altså 4 slike samtaler i året. Det er tale om ca. 30 - 45 min per person. Det generelle innholdet i de hovedpunkter som skal diskuteres under denne samtalen bør fastsettes i samråd med forskningsdekanen.

2. Godkjenning av deltakelse på ulike seminarer som stipendiatene ønsker å ta som alternativt til opplegg til tilbudet under de ulike modulene (med "klagerett" til forskningsdekanen).

3. Rådgiver for forskningsdekanen i forbindelse med godkjenning av individuelle utdanningsplaner. Her vil de modulansvarlige også være nødvendige ressurser.

*Et helhetlig ansvar for kursene som tilbys på forskerskolen -

1. Forskerskolelederen bør ha det administrative ansvaret for gjennomføringen av det faglige programmet på forskerskolen. Dette gjelder blant annet spørsmål om kurs skal arrangeres (om det er nok tilbud), og om tilbudene kommer på plass til riktig tid. Videre om de konkrete tilbudene representerer en tilstrekkelig kvalitet, og om de passer inn i helheten med hensyn til de læringsmål som forskerskolen sådan og den enkelte modulen skal oppfylle. Ved tvil om et konkret tilbud representerer en tilstrekkelig kvalitet, bør spørsmålet avgjøres i samråd med forskningsdekanen. Alle avgjørelser som representerer en særegen økonomisk utgift bør godkjennes av forskningsdekanen, f eks. større arrangementer utover den ordinære to-timers bolken.

2. Forskerskolelederen bør også ha et overordnet ansvar for at stipendiatene får tilstrekkelig informasjon om programmet på forskerskolen, og et overordnet ansvar for den elektroniske informasjonen som nå legges ut på den sentrale weben for forskerskolene ved Universitetet i Bergen.

*Deltakelse i enkelte sentrale fora for utvikling av forskerskolen på UiB og internasjonalt -

1. Lokalt: Forskerskolelederen bør delta som fast representant for fakultetet i universitetets sentrale fora for forskerskolelederne på universitetet: "Forskerskolelederforumet". Det er to møter i semesteret. Forskerskolelederne deltar sammen med prorektor for forskning og den sentrale forskningsadministrasjonen. Der diskuteres utfordringer og kvalitetsutvikling av forskerskolene ved UiB. Forskerskolelederen bør også delta på seminarer i regi av universitetsledelsen med spesiell relevans for forskerskolen.

2. Internasjonalt samarbeid: Det er tale om å institusjonalisere et nordisk samarbeid rundt forskerskolene. Til dels foregår det allerede slikt samarbeid etter initiativ fra enkeltpersoner i universitetsmiljøene, som har et særlig ansvar for de lokale forskerutdanningene. Dette gjelder det nordiske rettsfilosofiseminaret i samarbeid med Københavns Universitet og Aarhus Universitet, og vårt samarbeid med Aalborg i tilknytning til det nordiske Ph.d-seminaret i formuerett. Det er altså nå tale om å formalisere et samarbeid om forskerutdanningene på et mer overordnet nivå. Det er ønske om en mulighet til å sende hverandres stipendiater til forskerskoler ved andre nordiske juridiske fakulteter, først og fremst ved en mulighet til å delta på hverandres ulike kurs. Hvilke oppgaver som vil følge av dette for en forskerskoleleder, beror på hva samarbeidet kommer til å bestå i. Forskerskolelederen blir i hvert fall en sentral premissleverandør når retningslinjene for samarbeidet skal utformes.

Undertegnede forslår at visedekanen for forskning skal ha den administrative støttefunksjonen, som ellers tilkommer forskerskolelederen, for rettsteorimodulen frem til evalueringen og evt. reformer av forskerutdanningen er gjennomført. Dette begrunnes blant annet med at planleggingen av denne modulen for 2010 i stor grad vil være gjennomført før

forskerskolelederervervet trer i kraft. Det nevnte nordiske seminaret i rettfilosofi skal også finne sted i Bergen i juni neste år som, noe som medfører at det denne gangen i større grad har en institusjonell betydning at den øverste ledelsen har en viss støttefunksjon i tilknytning til det nordiske samarbeidet. Seminaret medfører også økonomiske utgifter i en slik grad at det er hensiktmessig at visedekanen til en viss grad er med under planleggingen av seminaret. Forskerskolelederen bør likevel informeres, og involveres etter ønske, i det nordiske arrangementet når det finner sted.

Visedekanen vil for øvrig ellers også ha det overordnede administrative ansvaret for de oppgaver som tilligger forskerskolelederen, dersom FU tilråder at de foreliggende forslag til vedtak blir gjennomført.

For at forskerskolelederen skal kunne ivareta sine oppgaver på en hensiktmessig måte, forslås det også at vedkommende gis en mer generell fullmakt til å sette i gang praktiske tiltak som er nødvendige for en fortløpende kvalitetssikring knyttet til gjennomføringen av forskerskolen. Dette er nødvendig for at den fortløpende avviklingen av forskerutdanningen skal kunne gjennomføres på en kostnadseffektiv og personellressursmessig forsvarlig måte.

Det bemerkes at undertegnede har funnet det hensiktsmessig å foreslå enkelte endringer i regelverket knyttet til ansvarsfordelingen mellom FU og visedekanen for forskning. Etter undertegnedes oppfatning er det hensiktsmessig at ordlyden i regelverket samsvarer med de ordninger som praktiseres. Undertegnede mener også at det til dels er uhensiktsmessig at enkelte av de praktiske oppgavene som tidligere etter ordlyden skulle tilkomme FU, skal tilligge et kollegialt organ.

Dersom FU tilrår å innføre en prøveordning med forskerskoleleder, foreslår FU-lederen at førsteamanuensis Karl Harald Søvig oppnevnes til vervet som forskerskoleleder. Søvig er i dag modulansvarlig for modul 5 på forskerskolen, og ønsker å fortsette med dette modulansvaret også dersom han får vervet som forskerskoleleder.

Forslag til vedtak:

"1. Forskningsutvalget tilrår at det innføres en prøveordning med en leder for forskerskolen frem til evalueringen av forskerskolen er foretatt, og eventuelle reformer av forskerskolen blir iverksatt i 2010.

2 Forskningsutvalget vedtar at Karl Harald Søvig oppnevnes som forskerskoleleder, under forutsetning av at styret vedtar å gjennomføre prøveordningen med forskerskoleleder. Oppnevningen skal gjelde fra det tidspunkt styret treffer sitt vedtak om prøveordningen."

4.november 2009

Anne Marie F. Anfinsen
FU-leder

Vedlegg: forslag til endringer i de utfyllende regler til § 4.2 i reglementet for graden philosophia doctor (PhD) ved Universitetet i Bergen – Opplæringsdelen ved forskerskolen i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet.

Forslag til enkelte endringer i utfyllende regler til § 4.2 i Reglement for graden philosophia doctor (PhD) ved Universitetet i Bergen – Opplæringsdelen ved forskerskole i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet.

Endringer i eksisterende bestemmelser er markert med kursiv. Bestemmelsen i reglementets punkt 7 er flyttet opp til punkt 4 av pedagogiske hensyn.

4 *Organisering og ansvar for forskerskolen*
I.Forskningsutvalget har *det overordnede ansvaret for forskerutdanningen.*

II. *Forskningsutvalgets leder har det overordnede ansvaret for den daglige driften av forskerutdanningen, og kan fatte vedtak i saker som angår forskerutdanningen på utvalgets vegne i samsvar med vilkårene i Reglement for Det juridiske fakultet § 7, punkt 3.*

III.Forskerskolelederen har det overordnede ansvaret for gjennomføringen av det faglige programmet på forskerskolen, og for at det konkrete tilbudet samsvarer med læringsmålsmålene for forskerskolen i rettsvitenskap.

*IV.*For hver enkelt modul utpeker forskningsutvalget en modulansvarlig lærer. Den modulansvarlige har ansvaret for detaljutforming av opplegg for og planlegging av undervisningen under den enkelte modul, samt slikt ansvar som følger av andre bestemmelser i dette reglementet. Forskningsutvalget godkjenner oppleggene for de enkelte modulene og avgjør klager på vedtak den modulansvarlige har fattet i godkjenningssaker.

5 *Forskerskolelederens oppgaver(NY)*
I. Forskerskolelederen har ansvaret for å gjennomføre en medarbeidersamtale med alle nytilsatte stipendiater i løpet av det første halve året etter tiltredelsen i stillingen. Samtalen skal ha som formål å legge en overordnet plan og anbefaling for gjennomføring av forskerutdanningen, og eventuelle undervisningsoppgaver som hører til stillingen. Samtalen skal gjennomføres sammen med en person fra forskningsadministrasjonen, og om mulig også sammen med stipendiatens veileder. Hovedtemaene i samtalen skal godkjennes av Forskningsutvalgets leder..

II. Forskerskolelederen godkjenner deltakelse på ulike seminarer som stipendiatene ønsker å ta som alternativt til opplegg til tilbudet under de ulike modulene. Avgjørelsen kan påklages til Forskningsutvalgets leder.

III. Forskerskolelederen har det administrative ansvaret for gjennomføringen av det faglige programmet på forskerskolen. Forskerskolelederen har også det overordnede ansvaret for å påse at de konkrete tilbudene representerer en tilstrekkelig kvalitet, og om de passer inn i helheten med hensyn til de læringsmål som forskerskolen sådan og den enkelte modulen skal oppfylle. Ved tvil om et konkret tilbud representerer en tilstrekkelig kvalitet, skal spørsmålet avgjøres i samråd med Forskningsutvalgets leder. Alle avgjørelser som representerer en særegen økonomisk utgift skal godkjennes av Forskningsutvalgets leder.

IV. Forskerskolelederen bør delta som fast representant for fakultetet i universitetets sentrale fora for forskerskolelederne på universitetet. Forskerskolelederen skal også delta i organisering av internasjonalt institusjonelt samarbeid om forskerutdanningen, dersom dette er hensiktsmessig og ønskelig.

V. Forskerskolelederen kan sette i gang praktiske tiltak som er nødvendige før å sikre en kostnadseffektiv og personellressursmessig forsvarlig gjennomføring av undervisningsopplegget på forskerskolen i rettsvitenskap. Dette innebærer også avgjørelser om at kurstilbud på en modul ikke skal arrangeres hvert år, og at deltakerne på forskerskolen kan bli pålagt å gjennomføre et kursopplegg et bestemt semester på bakgrunn av hvor de er i utdanningsløpet. Stipendiaten kan søke om unntak fra dette dersom det foreligger særlige grunner for det. Avgjørelsene etter denne paragrafen kan omgjøres av visedekanen for forskning etter klage.

6 *Godskrivning av opplæring utenom forskerskolen*
Etter søknad kan *forskerskolelederen etter samråd med Forskningsutvalgets leder og den enkelte modulansvarlige* gi godskriving for opplæring den PhD-studerende måtte ha tatt utenom forskerskolen. I vedtaket om godskriving må det angis hvilken modul eller del av modul godskrivingen knytter seg til, og godskrivingens omfang.

7 *Individuelle utdanningsplaner*
Forskningsutvalgets leder kan, i samråd med forskerskolelederen, i individuelle utdanningsplaner godta opplegg for forskerutdanningen som fraviker opplegget i pkt. 3 foran på ett eller flere punkt, forutsatt at det individuelle opplegget kvalitativt og kvantitativt anses å oppfylle målsetningen i pkt. 3 foran.

8 Ikrafttreden og overgangsregler
Forskerskolen trer i kraft med virkning fra 1. august 2006. *Ordningen med forskerskoleleder innføres fra det tidspunkt styret ved Det juridiske fakultet har truffet sitt vedtak om ordningen, og for det tidsrom som styret fastsetter.*

De som er opptatt på forskerutdanningsprogrammet ved ikrafttreden, overføres automatisk på forskerskolen. For slike personer fastsettes individuelle utdanningsplaner som angir hvilke moduler og/eller deler av moduler som nevnt i pkt. 3 som vedkommende må avlegge for å få godkjent fullført forskerutdanning.

Eksisterende reglement pr. i dag 77-09-3

Reglement for graden philosophia doctor (PhD) ved Universitetet i Bergen

Utfyllende regler til § 4.2 – Opplæringsdelen ved forskerskole i rettsvitenskap ved det juridiske fakultet

Vedtatt av styret ved Det juridiske fakultet 20.06.06. med endringer av 18.12.2007 og 16.12.2008

1. *Generelt*
   Det juridiske fakultets forskerutdanning tilbys og avlegges i form av opptak på PhD-programmet og deltagelse på fakultetets forskerskole. Forskerskolen reguleres av UiBs PhD-reglement og av dette reglementet.

2. *Omfang og struktur*
   Forskerskolen gir opplæring med til sammen 30 studiepoeng, som tilsvarer ett semesters fulltids studium, jfr. Reglement for graden PhD ved Universitetet i Bergen, § 4.1 og § 4.2. Slik opplæring er obligatorisk for alle kandidater som vil avlegge PhD-graden ved fakultetet. Opplæringen omfatter 5 moduler:

   - Rettsteori og metodelære
   - Forskningsetikk
   - Opplegg av avhandlingen og praktiske metodeproblemer
   - Utvalgte rettsvitenskapelige emner og problemstillinger
   - Fremleggelser av eget prosjekt

3. *Nærmere om de enkelte moduler*

   3.1 Rettsteori og metodelære (13 studiepoeng)
   (modulansvarlig 01.08.06-31.12.08: professor Bjarte Askeland)

   Målsetning: Å sikre at den PhD-studerende evner å sette sitt forskningsarbeide inn i et vitenskapsteoretisk perspektiv, herunder at hun/han kan plassere sin egen metodiske tilnærming i forhold til anerkjente metodiske tilnærminger.

   Denne modulen omfatter
   - deltagelse på undervisning i form av introduksjonsforelesning, forelesning i vitenskapsteori og leseseminar
   - deltagelse på ett nordisk seminar i rettsteori
   - deltagelse på 4 andre forskerseminar i rettsteori
   - arbeid med lesepensum, omfangsberegnet til ca. 250 sider
   - utarbeidelse av essay"

   Essayet skal behandle teoretiske eller metodiske problemstillinger knyttet til avhandlingsemnet eller det rettsområde det inngår i, med utgangspunkt i eller perspektivert opp mot teoretiske problemstillinger i lesepensumet. Essayet må holde

faglig tilfredsstillende nivå i forhold til utdannelsens innhold og formål, og må egne seg for diskusjon.

Vurderingsform: Godkjent deltagelse. Godkjent essay.

Modulansvarlig forhåndsgodkjenner den PhD-studerendes emne for essay. Ferdig essay og fremleggelse av dette skal godkjennes av to personer, hvor den modulansvarlige skal være den ene. Deltagelse på seminarer og andres fremleggelser av essay godkjennes av modulansvarlig. Modulansvarlig er også ansvarlig for tilfredsstillende tilbakemelding til den PhD-studerende på innlevert essay.

3.2 Forskningsetikk (1 studiepoeng)
(modulansvarlig 01.08.06-31.12.08: Førsteamanuensis Thomas Eeg)

Målsetning: Å sikre at den PhD-studerende kjenner til og har et reflektert forhold til skrevne og uskrevne forskningsetiske normer.

Modulen består av et kurs bestående av et seminar med forhåndsutlevert tekst/disposisjon for forberedelse.

Vurderingsform: Godkjent deltagelse. Godkjennelse gis av modulansvarlig.

3.3 Opplegg av avhandlingen og praktiske metodeproblemer (5 studiepoeng)
(modulansvarlig01.08.06-31.12.08: Førsteamanuensis Erik Monsen)

Målsetning: Å gi den PhD-studerende opplæring i å legge opp avhandlingsarbeid og i anerkjente teknikker for skriftlig fremstilling av rettsvitenskapelig arbeid, herunder pedagogiske grep og konvensjoner vedrørende fremstillingens form.

Denne modulen omfatter:

- opplæring i skriveteknikk
- presentasjon av eget prosjekt på 2 David Doublet-seminar
- diskusjon av andres prosjekt på 2 David Doublet-seminar
- deltagelse på 8 prosjektfremleggelser ved fakultetet.

Vurderingsform: Godkjent deltagelse. Godkjente presentasjoner av eget prosjekt. Godkjennelser gis av modulansvarlig.

3.4 Utvalgte rettsvitenskapelige emner og problemstillinger (7 studiepoeng)
(modulansvarlaig 01.08.06-31.12.08: Førsteamanuensis Karl Harald Søvig)

Målsetning: Å fremme den PhD-studerendes generelle rettsvitenskapelige skolering og interesser og å gi trening i å debattere muntlig i akademiske fora

Denne modulen omfatter deltagelse på

- 12 forskerseminarer på fakultetet (i tillegg til de som er omtalt under pkt. 3.1 – 3.3 og pkt. 3.5)

- 2 nasjonale forskerutdanningsseminarer

Vurderingsform: Godkjent deltagelse. Godkjennelse gis av modulansvarlig.

3.5 Fremleggelser av eget prosjekt (4 studiepoeng)
(modulansvarlig 01.08.06-31.12.08: Førsteamanuensis Knut Martin Tande)

Målsetning: Å bidra til den PhD-studerendes avhandlingsarbeid ved å fremlegge disposisjon, problemnotat og eventuelt tekstutdrag for diskusjon med andre.

Deltageren skal ha 2 prosjektfremleggelser under denne modulen, én tidlig i prosjektet og én sent.

Vurderingsform: Godkjente fremleggelser. Godkjennelse gis av modulansvarlig.

4 *Godskrivning av opplæring utenom forskerskolen*

Etter søknad kan forskningutvalget gi godskriving for opplæring den PhD-studerende måtte ha tatt utenom forskerskolen. I vedtaket om godskriving må det angis hvilken modul eller del av modul godskrivingen knytter seg til, og godskrivingens omfang.

5 *Individuelle utdanningsplaner*

Forskningsutvalget kan i individuelle utdanningsplaner godta opplegg for forskerutdanningen som fraviker opplegget i pkt. 3 foran på ett eller flere punkt, forutsatt at det individuelle opplegget kvalitativt og kvantitativt anses å oppfylle målsetningen i pkt. 3 foran.

6 *Organisering og ansvar for forskerskolen*

Forskningsutvalget organiserer og leder forskerskolen.

For hver enkelt modul utpeker forskningsutvalget en modulansvarlig lærer. Den modulansvarlige har ansvaret for detaljutforming av opplegg for og planlegging av undervisningen under den enkelte modul, samt slikt ansvar som følger av andre bestemmelser i dette reglementet. Forskningsutvalget godkjenner og samordner oppleggene for de enkelte modulene og avgjør klager på vedtak den modulansvarlige har fattet i godkjenningssaker.

7 Ikrafttreden og overgangsregler

Forskerskolen trer i kraft med virkning fra 1. august 2006.

De som er opptatt på forskerutdanningsprogrammet ved ikrafttreden, overføres automatisk på forskerskolen. For slike personer fastsettes individuelle utdanningsplaner som angir hvilke moduler og/eller deler av moduler som nevnt i pkt. 3 som vedkommende må avlegge for å få godkjent fullført forskerutdanning.